

**Силабус навчальної дисципліни
ПІДПРИЄМНИЦЬКА ДІЯЛЬНІСТЬ ТА БІЗНЕС-
ПЛАНУВАННЯ В АРХІТЕКТУРІ ТА
МІСТОБУДУВАННІ**

Підготовки	магістр
	(назва освітнього ступеня)
спеціальності 191 Архітектура та містобудування	
(назва спеціальності)	
освітньо-наукової програми	
«Архітектура та містобудування»	
(назва освітньої програми)	

Статус дисципліни	вибіркова
Мова навчання	українська
Факультет/Інститут*	Архітектурний
Кафедра	Фінансів, економіки та підприємництва
Контакти кафедри	<i>Кафедра фінансів, економіки та підприємництва, 10-й поверх висотного корпусу, к. В-1007, тел. +380731831431, https://pgasa.dp.ua/department/ep/e.and.p@pgasa.dp.ua</i>
Викладачі-розробники	Поповиченко Ірина Валеріївна, д.е.н., професор
Контакти викладачів	popovychenko.iryna@pdaba.edu.ua
Розклад занять	https://pgasa.dp.ua/timetable/WSIGMA/APX/K5/ROZKLAD.HTML
Консультації	chrome-extension://efaidnbmnnnibpcajpcgclefindmkaj/https://pgasa.dp.ua/wp-content/uploads/2022/10/Graf.pdf

Анотація навчальної дисципліни

Розглядаємо сутність підприємництва, ведення бізнесу в умовах динамічної, складної та невизначеної ринкової кон'юнктури з врахуванням специфіки архітектурної діяльності, особливостей та сучасного стану архітектурно-будівельної галузі. Аналізуємо вітчизняний та світовий досвід архітектурно-будівельного бізнесу, фактори, що впливають на його успішність. Вивчаємо підходи, методи, техніки розрахунку показників економічної ефективності архітектурно-будівельних проєктів на стадії обґрунтування доцільності інвестицій, спираючись на міжнародні стандарти, враховуючи вплив інфляційних процесів та фіскально-монетарних факторів. Опановуємо організаційно-економічні методи управління проєктом на всіх стадіях його життєвого циклу – від концепції до здачі об'єкта в експлуатацію. Враховуємо вплив ризиків на формування договірної ціни будівельного об'єкту через розрахунок резерву коштів на непередбачені розходи.

	Години	Кредити	Семестр
			II
Всього годин за навчальним планом, з них:	90	3	90
Аудиторні заняття, у т. ч:	30		30
лекції	22		22
лабораторні роботи	-		-
практичні заняття	8		8
Самостійна робота, у т.ч:	60		60
підготовка до аудиторних занять	12		12
підготовка до контрольних заходів	16		16

виконання курсового проєкту або роботи	-		-
виконання індивідуальних завдань	16		16
опрацювання розділів програми, які не викладаються на лекціях	16		16
підготовка до екзамену	-		-
Форма підсумкового контролю			залік

Мета дисципліни: формування у здобувачів компетентностей з ефективної підприємницької діяльності в сфері архітектури та містобудування та здатностей розв'язувати дослідницькі задачі в даній сфері.

Завдання дисципліни: засвоєння теоретичних та методологічних засад планування, організації та аналізу бізнес-діяльності в архітектурно-містобудівній сфері у мінливому зовнішньому середовищі; дослідження та прогнозування дії чинників, що впливають на фінансово-економічні результати архітектурно-будівельного бізнесу.

Пререквізити дисципліни - вивчення даної навчальної дисципліни студент розпочинає, прослухавши такі навчальні дисципліни як «Нормативно-правові основи архітектурного проєктування», «Архітектурне проєктування».

Постреквізити дисципліни – науково-проєктна практика; кваліфікаційна робота.

Компетентності (відповідно до Стандарту вищої освіти зі спеціальності 191 Архітектура та містобудування для другого (магістерського) рівня вищої освіти та освітньо-наукової програми СВО ПДАБА-191мн-2022 «Архітектура та містобудування»):

1. Інтегральна компетентність. Здатність розв'язувати задачі дослідницького та/або інноваційного характеру у сфері архітектури та містобудування, що передбачає проєктну діяльність, міждисциплінарну комунікацію, управлінську діяльність, дослідження та здійснення інновацій, що характеризується невизначеністю умов і вимог.

2. Загальні компетентності:

ЗК06. Здатність діяти на основі етичних міркувань і мотивів, соціально відповідально та свідомо, реагувати та протидіяти дезінформаційним впливам в умовах «гібридної війни» проти України; розвивати свою медіаграмотність.

ЗК07. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності у сфері архітектури та містобудування.

ЗК09. Здатність виявляти ініціативу та підприємливість, навички прийняття рішень.

3. Спеціальні компетентності:

СК02. Здатність розв'язувати проблеми архітектури та містобудування у нових або незнайомих середовищах за наявності неповної або обмеженої інформації з урахуванням аспектів соціальної та етичної відповідальності.

СК09. Здатність управляти робочими процесами у сфері архітектури та містобудування, які є складними, непередбачуваними та потребують нових стратегічних підходів, розуміння специфіки планування територій після пошкоджень забудови та інфраструктури поселень в умовах воєнного стану.

СК16. Усвідомлення специфіки регіональних і місцевих природних, економічних, екологічних, соціальних та інших умов прийняття та реалізації містобудівних і архітектурних рішень.

СК17. Здатність до взаємодії з різноманітними аудиторіями в усній, письмовій та графічній формах, у процесі захисту, обговорення, експертної оцінки архітектурних рішень.

4. **Заплановані результати навчання** (відповідно до Стандарту вищої освіти зі спеціальності 191 Архітектура та містобудування для другого (магістерського) рівня вищої освіти та освітньо-наукової програми СВО ПДАБА-191мн-2022 «Архітектура та містобудування»):

РН04. Розуміти і застосовувати у практичній діяльності теоретичні і практичні засади проектування інноваційних об'єктів містобудування, житлових, громадських, промислових будівель і споруд, реконструкції і реставрації архітектурних об'єктів, методи досягнення раціонального архітектурно-планувального, об'ємно-просторового, конструктивного рішення, забезпечення соціально-економічної ефективності, екологічності, енергоефективності.

РН08. Організувати роботу над комплексними архітектурно-містобудівними проектами, співпрацю з замовниками та громадськістю при розробці, узгодженні і публічному обговоренні архітектурних проектів; зрозуміло доносити власні висновки та аргументацію до фахівців і нефахівців.

РН10. Обговорювати результати професійної діяльності, досліджень та інноваційних проектів у сфері архітектури та містобудування державною та іноземною мовами усно і письмово.

РН11. Приймати ефективні рішення у сфері архітектури та містобудування, розробляти і порівнювати альтернативи, враховувати обмеження, оцінювати можливі побічні наслідки та ризики, вирішувати проблеми з відновлення та відбудови об'єктів, з ліквідації наслідків бойових дій.

РН19. Діяти, використовуючи знання суспільства та соціального контексту в архітектурному середовищі; працювати з замовниками і користувачами, які є виразниками потреб суспільства; враховувати ергономічні і просторові вимоги, а також питання соціальної справедливості та доступності для усіх людей.

РН21. Вміти застосовувати моделі бізнесу у розвитку в управлінні проектом, у здійсненні професійного консалтингу, знати юридичні обов'язки архітектора у процесах реєстрації, контрактів, архітектурно-будівельного нагляду тощо.

РН23. Поєднувати навички самостійної та колективної роботи над дослідженнями та архітектурно-містобудівними проектами, спроможність до самоорганізації.

1. ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН ДИСЦИПЛІНИ

Назва змістових модулів і тем	Кількість годин, у тому числі				
	усього	л	п	лаб.	с/р
Змістовий модуль 1. Підприємницька діяльність та бізнес-планування в архітектурі та містобудуванні					
Вступ до дисципліни: специфіка підприємницької діяльності та управління архітектурно-будівельним бізнесом	4	2			4
Тема 1. Система управління бізнесом.	6	2			8
Тема 2. Генезис та еволюція підходів до управління бізнесом.	6	2			8
Тема 3. Концептуальні основи управління цілями та властивостями архітектурного проекту.	9	4			10
Тема 4. Основи проектного управління	9	4			10
Тема 5. Принципи і показники оцінки ефективності інвестиційних проектів у будівництві.	13	4	4		10
Тема 6. Планування і контроль будівельних проектів. Обґрунтування величини резерву	13	4	4		10

коштів на непередбачувані розходи проекту.					
Разом за змістовим модулем 1	60	22	8	-	60
Підготовка до екзамену	-				-
Усього годин	90	22	8	-	60

2. САМОСТІЙНА РОБОТА

ОПРАЦЮВАННЯ РОЗДІЛІВ ПРОГРАМИ, ЯКІ НЕ ВИКЛАДАЮТЬСЯ НА ЛЕКЦІЯХ:

Назва теми	Посилання
1. Порівняльна характеристика процесного та проектного підходів до організації та управління бізнесом в архітектурно-містобудівній сфері. Засади реінжинірингу бізнес-процесів суб'єктів господарювання	1,2,14,16
2. Система збалансованих показників (BSC) та особливості її застосування з врахуванням специфіки архітектурно-будівельної діяльності	7,18,33
3. Agile та Scrum – технології, як ефективні методики ведення підприємницької діяльності в проектно-орієнтованому бізнесі	6,15,18,32
4. Підходи до аналізу та оцінки ризиків будівельних проектів на стадії прийняття інвестиційного рішення та в процесі планування реалізації проекту.	3,4,6,8,19

3. ПОРЯДОК ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

Змістовий модуль 1. Підприємницька діяльність та бізнес-планування в архітектурі та містобудуванні

Максимальна оцінка за змістовим модулем – 100 балів. Оцінка поточного контролю складається з:

- Контроль виконання завдань на практичних заняттях – максимальна кількість балів – 20 балів: 2 практичних завдання - кожне 0-10* балів (максимум 20 балів).
- Контроль виконання тестових завдань – максимальна кількість балів – 30 балів: 60 тестових завдань за кожне 0-0,5 бали (0,5 бали за кожну правильну відповідь. За неправильну відповідь – 0 балів). Тестові завдання включають 50 теоретичних питань та 10 практичних).
- Перевірка та захист тезисного конспекту з розділів програми, що не викладались на лекціях – максимальна кількість балів – 20 балів (4 питання – 0-5** балів за кожне питання).
- Виконання індивідуального завдання – 30*** балів.

*Критерії оцінки якості виконання практичних завдань за змістовим модулем 1

16-20 балів - здобувачем обгрунтовано і в повному обсязі розв'язано практичне завдання. При захисті практичного завдання продемонстрована висока якість опанування інструментарієм розв'язання практичних задач;

11-15 балів - при захисті практичного завдання здобувачем продемонстрована хороша якість опанування інструментарієм розв'язання практичних задач, але в процесі

розв'язанні практичного завдання студентом допущені незначні помилки, які суттєво не знижують якості виконання завдання;

6-10 балів - виконання і захист здобувачем практичного завдання зроблені з суттєвими помилками і лише допоміжні запитання викладача дозволяють студенту довести той факт, що опанований ним інструментарій розв'язання задач є достатнім для практичного використання;

0-5 бали - виконання і захист практичного завдання зроблені здобувачем із грубими помилками і не в повному обсязі або не зроблені взагалі. Допоміжні запитання викладача не дозволяють студенту довести факт свідомого опанування інструментарію розв'язання задач.

****Критерії оцінки самостійного опрацювання розділів програми, які не викладаються на лекціях**

- 5 балів - здобувач своєчасно і в повному обсязі подає конспект і захищає його зміст, якісно відповідаючи на всі запитання. При цьому здобувач показує вміння логічно і послідовно викладати матеріал та користуватися сучасними інформаційними джерелами;

- 4 балів - здобувач своєчасно, але в стислому обсязі подає конспект і захищає його зміст, достатньо впевнено відповідаючи на запитання викладача. Але певні аспекти теми залишаються не повністю розкритими;

- 3 бали - здобувач в стислому обсязі подає конспект і захищає його зміст, відповідаючи не достатньо чітко та впевнено на всі запитання;

- 2 бали - здобувач не своєчасно і в неповному обсязі подає конспект, захист якого відбувається здобувачем не самостійно, а лише через допоміжні питання викладача. Немає посилань на використані джерела;

- 0 балів – конспект відсутній.

*****Критерії оцінювання виконання індивідуальних завдань**

- Індивідуальне завдання полягає у написанні тез доповіді на фахову науково-практичну конференцію (міжнародного та /або всеукраїнського рівня) або статті у фаховому періодичному виданні орієнтовно за напрямками розділів програми, які не викладаються на лекціях. Допускається корегування тематики тез доповідей на конференціях (тематики статті) в рамках академічної свободи здобувача за узгодженням із викладачем. Розподіл балів щодо оцінювання видів індивідуальних завдань за запропонованими альтернативами здійснюється наступним чином:

- участь протягом семестру у двох науково-практичних конференціях за тематикою дисципліни (або в рамках міждисциплінарної тематики) – 30 балів (15 балів за кожні опубліковані тези доповіді);

- публікація однієї статті у фаховому періодичному виданні України за тематикою дисципліни (або в рамках міждисциплінарної тематики) – 30 балів за одну опубліковану статтю.

За неможливості взяти участь у конференції /публікації фахової статті здобувачеві пропонується написання 2-х есе з підготовкою та захистом презентації за тематикою есе (15 балів за кожну роботу).

Підсумкова (залікова) оцінка з дисципліни визначається як середньоарифметична за змістовим модулем 1.

4. ПОЛІТИКА КУРСУ

Політика курсу передбачає відповідальність викладача і студента за якість викладення та опанування навчального матеріалу, прозорість оцінювання, дотримання принципів академічної доброчесності. Середовище на заняттях є дружнім та відкритим до конструктивної критики.

Порядок зарахування пропущених занять. Відпрацювання пропущених занять відбувається у формі усного опитування (за пропущені лекції) та виконання індивідуального розрахункового завдання (за пропущене практичне заняття).

Дотримання академічної доброчесності студентами. Студенти академії мають керуватися у своїй діяльності Кодексом академічної доброчесності ПДАБА ПЛПМ 0812-001:2018, яким встановлено загальні моральні принципи та правила етичної поведінки.

Дотримання академічної доброчесності здобувачами вищої освіти передбачає:

- самостійне виконання всіх видів робіт, завдань, форм контролю, передбачених робочою програмою навчальної дисципліни (для осіб з особливими освітніми потребами ця вимога застосовується з урахуванням їхніх індивідуальних потреб і можливостей);

- дотримання норм законодавства про авторське право і суміжні права:

- посилення на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей інших авторів;

- надання достовірної інформації про результати власної (наукової, творчої) діяльності, використанні методики досліджень і джерела інформації.

Дотримуємося Положення про запобігання та виявлення академічного плагіату у ПДАБА. Жодні форми порушення академічної доброчесності не толеруються. Якщо студент має сумніви або непевність, що його дії або бездіяльність можуть порушити Кодекс академічної доброчесності Академії, він може звернутися за консультацією до Комісії з питань академічної доброчесності.

5. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна

1. Економіка та організація підприємницької діяльності: навч. посіб / За заг. ред. д.е.н. Н. В. Сментини. – К: ФОП Гуляєва В.М., 2019. 320 с.

2. Остапчук А. Д., Збарська А. В. Організація підприємницької діяльності у фірмі: навч. посібник / за ред. професора В. К. Збарського. – К.: КиМУ, 2015. 273 с.

3. Окландер Т.О., Педько І.А., Камбур О.Л. Економіка будівельного підприємства. Центр навчальної літератури. 2018, 363 с.

4. Петренко Н.О., Кустрич Л.О., Гоменюк М.О. Управління проектами. Навчальний посібник. Центр навчальної літератури. 2019, 244 с.

5. Рогожин П.С. Економіка будівельних організацій: навч. посіб. / П.С. Рогожин, А.Ф. Гойко – К. : Видавничий дім «Скарби», 2011. 448 с.

6. Менеджмент та управління проектами в будівельній галузі. Навчальний посібник. Під ред. І.А. Ажаман, Т.В. Смелянєць. Одеса: ОДАБА, 2018. 268 с.

7. Поповиченко, І. В. (2021). Проблеми та перспективи розвитку соціально доступного житла в Україні: фінансово-економічний аспект. *Економічний простір*, (173), 52-58. <https://doi.org/10.32782/2224-6282/173-8>.

8. Поповиченко І.В., Омеляненко М.В., Саньков П.М., Ткач Н.О. Структурованість містобудівного управління територіями післявоєнного відновлення України. Multidisciplinary academic notes. Theory, methodology and practice. Proceedings of the XVII International Scientific and Practical Conference. Tokyo, Japan, 03.05.2022. С. 96-100.

9. Тігова Т. Аналіз фінансової звітності. Центр навчальної літератури, 2019. 268 с.

10. Черниш С.С. Економічний аналіз. Навчальний посібник. Центр навчальної літератури, 2019. 310 с.

11. Економіка підприємства: підручник / під заг. ред. д.е.н., проф. Ковальської Л.Л. та проф. Кривов'язюка І.В. – Київ: Видавничий дім «Кондор», 2020. 620 с.

12. Ковальчук К.Ф. Аналіз господарської діяльності: теорія, методика, розбір конкретних ситуацій.: навчальний посібник. К.: Центр учбової літератури, 2012. 326 с.

13. Мазаракі А. Основи менеджменту. Фоліо, 2014. 848 с.

14. Майкл Альберт, Майкл Х. Мескон, Франклін Хедоурі. Основи менеджменту. Класичне видання. Діалектика, 2019. 672 с.

Допоміжна

15. Асанов В.Л. Архитектурный менеджмент и администрирование. Юрайт. 2022, 202 с.

16. Бортнік А. М. Моделювання бізнес-архітектури підприємства. Економічний простір. 2020. № 156. С. 116-119.

17. Гетун Г., Плоский В., Вироцкий В. Архітектура будівель та споруд. Книга 3. Історія архітектури і будівництва. Рута, 2016. 816 с.

18. Джефф Сазерленд. SCRUM. Революционный метод управления проектами = SCRUM. The art of doing twice the work in half the time. — Манн, Иванов и Фербер, 2016, 288 с.

19. Основи бізнесу: навчальний посібник / Доброва Н.В., Осипова М.М. – Одеса: Бондаренко М. О., 2018. 305 с.

20. Приб К. А. Діагностика в системі управління [текст]: навч. посіб. / К.А. Приб., Н. І. Патики. – К. : «Центр учбової літератури», 2016. 432 с.

21. Этенко В.П. Менеджмент в архитектуре. Основы методики управления архитектурным проектом. Либроком, 2009. 224 с.

22. Erich A. Helfert. Financial Analysis Tools and Techniques: A Guide for Managers. McGraw-Hill Education; 1st edition. 480 p.

6. ІНТЕРНЕТ-РЕСУРСИ

23. Закон України «Про регулювання містобудівної діяльності»
<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3038-17#Text>

24. Концепція публічного управління у сфері містобудівної діяльності на 2019-2030 роки. <https://www.minregion.gov.ua/wp-content/uploads/2019/04/Kontseptsiya-na-sayt.pdf>

25. Міністерство розвитку громад та територій України
<https://www.minregion.gov.ua/napryamki-diyalnosti/building/pricing/koshtorysni-normy-ukrayiny/>

26. Міністерство економіки України - <https://www.me.gov.ua>

27. Міністерство фінансів України — <http://www.minfin.gov.ua>

28. Державна служба статистики. <http://www.ukrstat.gov.ua/>

29. Віртуальний читальний зал ПДАБА. - [Окландер Т.О. Економіка будівельного підприємства 2018р.pdf](#)

30. Віртуальний читальний зал ПДАБА. - [Созанський Л.Й. Фінансове регулювання формування і використання капіталу будівельних підприємств 2012р.pdf](#)

31. Non-profit membership organization Agile Alliance
<https://www.agilealliance.org/agile101/>

32. The Open Group Architecture Framework. URL:
<https://www.opengroup.org/togaf>

Розробник

_____ (підпис)

(Ірина ПОПОВИЧЕНКО)

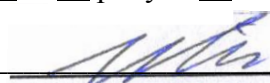
Гарант освітньої програми

_____ (підпис)

(Олександр ХАРЛАН)

Силабус затверджено на засіданні кафедри Фінансів, економіки та підприємництва
Протокол від «21» червня 2023 року №13

Завідувач кафедри

_____ (підпис)

(Ірина ПОПОВИЧЕНКО)